

Bożena Lech-Jabłońska

Przegląd wydawnictw o regionie za rok 2006

Architektura Lublina w malarstwie i rysunku / [tekst, red. Elżbieta Przesmycka ; wstęp Józef Kuczmaszewski ; tł. Klaudia Wengorek-Dolecka, Radosław Dolecki]. - Lublin : Wydaw. Politechniki Lubelskiej, cop. 2006. - 103 s. : faks., portr., rys. ; 23 x 23 cm

Tyt. i tekst równol. pol., ang.

ISBN 83-7497-008-1

ISBN 978-83-7497-008-2

Inicjatywa wydawnicza studentów, studiujących na kierunku architektura i urbanistyka w Politechnice Lubelskiej. Album pokazuje piękno architektury zabytkowej Lublina, a szczególnie Starego Miasta i Śródmieścia: ulice, budynki, podwórka, portale, fragmenty fasady, detale elewacji. We wstępie prof. Elżbieta Przesmycka pisze: "Są to miejsca często niezauważalne dla zabieganego przechodnia, a odkrywane dla nas wszystkich w rysunkach i malarstwie studentów". Rysunki zaprezentowane w albumie wykonano różnymi technikami: szkic ołówkiem, piórkiem, kredką, akwarele, pastele. Zamieszczono je na nieparzystych stronach publikacji wraz z informacją, co przedstawiają, kto i kiedy je wykonał. Natomiast na stronach parzystych znalazły się krótkie, dwujęzyczne teksty, informujące o historii przedstawianych miejsc, o detalach architektonicznych.

Na końcu publikacji zamieszczono fotografie autorów rysunków.

Bieleń, Zdzisław. Zwycięzca spod Żyrzyna : generał Michał Heydenreich-Kruk (1831-1886). - Lublin : Wydaw. UMCS, 2006. - 271 s., [24] s. tabl. : faks., fot., mapy, pl. ; 25 cm

ISBN 83-227-2529-9

We wstępie czytamy: "Michał Jan, przez ponad pół roku naczelnik wojsk powstańczych na Lubelszczyźnie w okresie powstania styczniowego, autor błyskotliwej kampanii letniej i największego zwycięstwa – rozgromienia kolumny rosyjskiej pod Żyrzynem, sprawca klęski pod Fajslawicami, uczestnik skandalu wojskowego w trakcie wykonywania operacji lubelskiej w październiku 1863 roku."

Michał Jan Heydenreich to postać ciekawa i kontrowersyjna, która intrygowała nie tylko historyków i badaczy, ale także literatów. Z. Bieleń we wstępie przywołuje nazwiska Jakuba Zakrzewskiego, Jarosława Iwaszkiewicza, Karola Koźmińskiego, Juliusza Dankowskiego, którzy umieścili Generała w swoich utworach.

Biografia naukowa Heidenreicha, autorstwa Z. Bieleń, została napisana na podstawie wyczerpujących badań źródłowych, a jej celem było przedstawienie pełnego obrazu życia i działalności Heydenreicha. Pracę podzielono na siedem rozdziałów, z których każdy ukazuje kolejny etap życia Generała. Szczegółowo omówiono okres lipiec – grudzień 1863 r., gdyż w odniesieniu do tego czasu zachowało się najwięcej materiałów źródłowych. Stosunkowo niewiele wiadomości podano o najwcześniejszych latach życia Heydenreicha.

Autor monografii starał się obiektywnie przedstawić postać Michała Jana Heydenreicha – Kruka, jego zasługi dla powstania styczniowego na Lubelszczyźnie, ale także błędy i wady osobowościowe. W zakończeniu autor streszcza przebieg polemiki, która toczyła się wokół osoby Michała Jana Heydenreicha w latach 1907-1908.

Publikację zaopatrzone w dwa indeksy: osób oraz geograficzny. Dopełnieniem całości są fotografie, portrety osób z kręgu Generała, plany bitew, faksymilia dokumentów powstańczych.

Dzieje gminy Radecznicza : praca zbiorowa / pod red. Reginy Smoter-Grzeszkiewicz. - Zamość : [b.w.], 2006. - 168 s. ; 21 cm

Bibliogr. s. 151-168

Praca zawiera relacje, wspomnienia osób związanych z terenem gminy Radecznicza oraz opracowania wybranych tematów. Zamieszczono tu w wersji drukowanej wybrane informacje z internetowej strony “Radecznicza – Obrazy z przeszłości”, dostępnej pod adresem www.republika.pl/horajec.

Rozdział pierwszy pomieszcza krótkie notki biograficzne osób zamieszkałych w gminie Radecznicza oraz obszerniejsze relacje wspomnieniowe samych mieszkańców. W drugim, najobszerniejszym rozdziale, autorzy przedstawili dzieje poszczególnych wsi należących do gminy Radecznicza. Scharakteryzowali tu historię od początków osadnictwa do połowy XX w., zagadnienia polityczne, społeczne, kulturalne, religijne, mniejszości narodowe itp. Kolejny rozdział to historia Ochotniczej Straży Pożarnej. Następne dotyczą działalności kulturalno-oświatowej, przejawiającej się w takich przedsięwzięciach, jak: teatr amatorski, chór kościelny czy orkiestra dęta oraz szerokiej działalności oo. bernardynów, obecnych w Radeczniczy od 1919 r.

Osobne miejsce zarezerwowano dla tak ważnych zagadnień, jak wspomnienia okupacyjne czy dzieje ludności żydowskiej. Końcowe partie książki to zaprezentowanie walorów turystycznych Radeczniczy, bibliotek radeczniczkich oraz parafii w Gorajcu, Mokrymlipiu, Radeczniczy oraz Trzęsinach.

Dopełnienie publikacji stanowią aneksy prezentujące wybrane teksty źródłowe oraz bogata bibliografia. W odróżnieniu od strony internetowej, w książce nie ma fotografii.

Hartwig, Julia. Zaulek Hartwigów / Julia Hartwig ; [aut. zdj. Ludwik Hartwig i in.]. – Lublin : Ośrodek “Brama Grodzka-Teatr NN”, 2006. – [96] s. : fot., portr., rys. ; 22 x 22 cm. – (Biblioteka “Scriptores”)

ISBN 83-912837-7-1

Pretekstem do powstania publikacji było nadanie imienia rodziny Hartwigów zaułkowi łączącemu ulicę Kowalską z Placem Rybnym w Lublinie. Fakt ten rodzina przyjęła jako dar udzielony przez rodzinne miasto.

Właśnie o rodzinie opowiada Julia Hartwig. Snuje literacką opowieść o przybyciu Hartwigów do Lublina, o rodzicach, dziadkach, rodzeństwie. Wspomina adresy kolejnych mieszkań, zakład fotograficzny ojca, sukcesy fotograficzne brata Edwarda. Drugi “rozdział” książki stanowi wywiad z bratem Edwardem, rozmawiają o jego pasji fotograficznej, o Lublinie, o ciekawych ludziach tu spotkanych.

Trzecia część to wspomnienia Edwarda Hartwiga o latach spędzonych w Lublinie i o Lublinie, którego już nie ma. Lublin traktował zawsze jako “...gniaz-

do mojej rodziny”. Tom kończą wiersze Julii Hartwig poświęcone miastu i rodzinie. Równie ważne jak teksty są fotografie rodziny, dawnego Lublina i jego mieszkańców. Autorami zdjęć są Hartwigowie: Ludwik (ojciec), Edward, Helena, Paweł.

Książkę wydano na czarnym papierze, w niecodziennej szacie graficznej.

Leszczyńska, Zofia. Prokuratorzy i sędziowie lubelskich sądów wojskowych 1944-1955. - Lublin : Norbertinum, 2006. - 385, [1] s. : faks., portr. ; 24 cm
Bibliogr. s. 365-368
ISBN 83-7222-234-7

We *Wprowadzeniu* autorka wyjaśnia, jaką rolę odegrało sądownictwo Ludowego Wojska Polskiego w okresie utrwalania władzy ludowej w Polsce w latach 1944-1955. Szczególnie aktywny w walce z podziemiem niepodległościowym okazał się Wojskowy Sąd Garnizonu Lubelskiego. Podano też dane liczbowe odnoszące się do liczby sądzonych, skazanych, represjonowanych.

Książkę podzielono na dwie części. Część pierwsza to słownik biograficzny. Zamieszczono w nim biogramy lubelskich wojskowych sędziów i prokuratorów, którzy w okresie stalinowskim oskarżali, sądzili i skazywali ludzi za działalność w organizacjach niepodległościowych. Wiadomości biograficzne pozyskano z akt osobowych oraz akt procesowych znajdujących się w archiwach.

Część drugą tomu stanowi *Aneks*, w którym zamieszczono faksymilia dokumentów sądowych: wyroki sądowe, protokoły z wykonania wyroku śmierci, decyzje.

Publikację dopełniają spisy pomocnicze: *Wykaz dokumentów zamieszczonych w "Aneksie"*, *Indeks nazwisk* (występujących w biogramach, a także w reprodukowanych dokumentach) oraz bibliografia załącznikowa.

Pokrzycka, Lidia. Prasa w Lublinie (1989-2003) : realia wolnego rynku. - Lublin : Wydaw. UMCS, 2006. - 184 s. : tab. ; 24 cm
Bibliogr. s. 171-182.
ISBN 83-227-2548-5

Wśród opracowań poświęconych lokalnym mediom brakowało publikacji, w której znalazłyby się uporządkowane informacje na temat mediów Lublina i regionu lubelskiego. L. Pokrzycka przeprowadziła, wykorzystując źródła archiwalne oraz badania ankietowe, analizę rynku prasy lokalnej i sublokalnej, wydawanej w Lublinie w latach 1989-2003. Był to czas przemian zachodzących w systemie prasowym kraju, w tym też Lubelszczyzny. Autorka skupiła się na zmianach organizacyjnych i ekonomicznych. Akcentuje nowe zjawiska, procesy występujące w okresie przemian. Świadczą o tym pojawiający się prywatni wydawcy (nieistniejący przed rokiem 1989), wymuszone przekształcenia poszczególnych tytułów, walka o rynek medialny.

Publikacja L. Pokrzyckiej składa się z czterech rozdziałów. Pierwszy charakteryzuje lubelski rynek prasowy na tle ogólnokrajowym. Drugi to usystematyzowanie czasopism ukazujących się w Lublinie. Wyróżniono tu pięć grup: dzienniki, czasopisma ogólnoinformacyjne, społeczno-kulturalne, wyznaniowe oraz czasopisma samorządowe, dzielnicowe, branżowe. Opisano tytuły stabilne (np. "Kurier Lubelski", "Dziennik Wschodni", "Akcent", "Kresy", "Gadki z Chatki", "Ku Wspólnocie"), tytuły istniejące przez okres kilku lat (np. "Czas", "Express Fakty", "Relacje", "Tygodnik Lubelski", "Na Przykład", "Panorama Lubelska", "Prze-

gład Akademicki”), a także krótkotrwałe inicjatywy wydawnicze, efemerydy (np. “Stop”, “Aktualności i Informacje Lubelskie”, “Głos Wspólnoty Parafialnej. Piśmo Kościoła Polskokatolickiego”).

Trzeci rozdział przedstawia zagadnienia organizacyjne: finanse, kolportaż, marketing i promocję. Ostatni skupia się nad złożonymi problemami środowiska dziennikarskiego Lublina. W zakończeniu autorka stwierdza, że “lubelski rynek prasowy jest słabszy od średniej krajowej” i wskazuje na najważniejsze punkty wymagające gruntownej poprawy.

Publikację zaopatrzone w *Wykaz źródeł i opracowań*.

**Słowniczek nazw fizjograficznych gminy Wisznice / red. Alina Maniowiec, Elżbieta Sokołowska ; Gminna Biblioteka Publiczna w Wisznicach. - Wisznice : GBP, 2006. - 37, [1] s. : fot. ; 21 cm
ISBN 978-83-924036-0-9**

Gminna Biblioteka Publiczna w Wisznicach zainicjowała przeprowadzenie projektu “Odkurzyć zapomniane – młodzi reporterzy odkrywają historię małej ojczyzny”. W jego realizacji brała udział młodzież szkolna z gminy Wisznice pod kierunkiem nauczycieli i bibliotekarzy. Dzięki zebranych fotografiom, dokumentom, wywiadom ze starszymi mieszkańcami udało się zebrać wiadomości, które wykorzystano w niniejszej publikacji. Jest to próba uporządkowania informacji o nazwach obiektów fizjograficznych, położonych na terenie gminy. Nazwy te są często odzwierciedleniem życia codziennego, ważnych wydarzeń historycznych, upamiętnieniem nazwisk osób tu żyjących w przeszłości. Materiał ułożono według miejscowości: Curyn, Dołholiska, Dubica, Horodyszczce, Lyniew i Marylin, Polubiczce, Ratajewicze, Rowiny, Wisznice i Wygoda. Wyjaśniono etymologię nazw miejscowości, podano datę ich powstania, najważniejsze fakty z historii i nazwiska właścicieli. Następnie alfabetycznie ułożono nazwy pól, lasów, łąk, rzek, kapliczek, krzyży przydrożnych itp. Podano położenie obiektu oraz pochodzenie jego nazwy. Niekiedy są to wiadomości nie potwierdzone materiałami źródłowymi, a jedynie zachowane w legendzie lub anegdocie. Uwzględniono nazwy powszechnie używane oraz te, które już zanikają (zaznaczone nawiasem kwadratowym).

Zamieszczono fotografie kapliczek, krzyży przydrożnych, które przypominają o ważnych, dla tych terenów, wydarzeniach.

Książeczka ważna dla zachowania dziedzictwa kulturowego “małej ojczyzny”.

Stąd ruszyła lawina ... : Region Środkowowschodni NSZZ „Solidarność” 1980-1989 / red. nauk. Piotr Paweł Gach. - Lublin : Norbertinum, 2006. - 532 s., [16] s. tabl. : fot., tab. ; 25 cm

**Bibliogr. przy pracach
ISBN 83-7222-250-9**

Książka powstała w latach 2004-2006 jako efekt pracy Zespołu Historycznego, powołanego przez Zarząd Regionu Środkowowschodniego NSZZ “Solidarność”. Przeanalizowano materiały archiwalne ze zbiorów państwowych i prywatnych, ze szczególnym uwzględnieniem dotychczas nie wykorzystanych. Publikacja jest upamiętnieniem dwudziestopięcioletnia strajków w Świdniku, Lublinie i na Lubelszczyźnie. Autorzy referatów wywodzą się z “Solidarności”. W artykułach opracowali najważniejsze zagadnienia życia i działalności społeczeństwa regionu.

Ks. Alfred Wierzbicki pisze o NSZZ “Solidarność” jako szerokim ruchu

społecznym, dla którego Ojciec Święty Jan Paweł II był duchowym przywódcą. Rola tego ruchu nie ograniczyła się tylko do obalenia systemu totalitarnego, ale wywarła ogromny wpływ na społeczeństwo. Marcin Dąbrowski jest autorem trzech referatów, w których relacjonuje sytuację na Lubelszczyźnie w okresie 1944-1980, Lubelski Lipiec 1980 r. oraz działalność związku w regionie w latach 1980-1981. Piotr Paweł Gach przedstawia przygotowania, prowadzone przez władze w latach 1980-1981, do wprowadzenia stanu wojennego w Polsce.

Kolejne artykuły poświęcono działalności związku w podziemiu. Piszą o tym: Zygmunt Łupina (Region Środkowowschodni w okresie 13 XII 1981-19 II 1989), Józef Kaczor (akcja "Wakacje z Bogiem" w latach 1982-1989), Andrzej Józwiakowski ("Solidarność" służby zdrowia w okresie stanu wojennego). Andrzej Pleszczyński omawia organ prasowy związku, wydawany nielegalnie, w podziemiu – "Informator NSZZ "Solidarność" Region Środkowowschodni". Autor referatu był redaktorem tego pisma od lutego 1982 r. do kwietnia 1989 r.

Publikację zaopatrzone w indeks osób. W obszernych bibliografiach, zamieszczonych przy referatach, wskazano źródła archiwalne, prasę podziemną, dokumenty publikowane, a także relacje ustne i pisemne naocznych świadków tamtych wydarzeń. Dokumentacyjną rolę odgrywają liczne, czarno-białe zdjęcia.

100 lat Muzeum Lubelskiego 1906-2006 : 100 najciekawszych zabytków ze zbiorów własnych / red. Grażyna Jakimińska, Zygmunt Nasalski. - Lublin : Muzeum Lubelskie, 2006. - 277, [3] s. : faks., fot. (w tym kolor.), portr. ; 33 cm

Tyt. także ang. - Strzecz. ang.

ISBN 83-921846-2-9

Jubileuszowe wydawnictwo dedykowano społecznikom-inicjatorom, twórcom, dobroczyńcom i pracownikom Muzeum Lubelskiego. Ich portrety umieszczono na początku, od Hieronima Łopacińskiego (najbardziej zasłużonego w dziele powstania Muzeum) po Zygmunta Nasalskiego (obecnego dyrektora).

Część drugą stanowi rys historyczny instytucji autorstwa Grażyny Jakimińskiej i Zygmunta Nasalskiego. W trzeciej części zaprezentowano budynki i wnętrza obecnej siedziby Muzeum Lubelskiego oraz oddziałów mieszczących się w różnych częściach Lublina, w Kraśniku, Nałęczowie, Lubartowie, Łęcznej.

Znakomitą część albumu stanowi prezentacja stu najcenniejszych zabytków, zgromadzonych w Muzeum. Obok kolorowych fotografii obiektów muzealnych dodano obszernie opisy w języku polskim i angielskim.

Twórczość pisarzy Lubelszczyzny od połowy XIX wieku po współczesność : peregrynacje do źródeł / red. Janina Szcześniak, Dariusz Trześniowski. - Lublin : Wydaw. UMCS, 2006. - 190 s. : fot. ; 21 cm

ISBN 83-227-2550-7

Zbiór studiów poświęconych pisarzom Lubelszczyzny, których twórczość przypadła na 2. poł. XIX i XX wiek. Związek z Lubelszczyzną jest rozumiany różnie: jako miejsce urodzenia, zamieszkania, jako źródło natchnienia i inspiracji.

W pierwszej części tomu autorzy przywołali postaci prozaików: Juliana Wieniawskiego – zapomnianego dziś piewcy życia ziemiańskiego (Radosław Majewski), Klemensa Junoszy Szaniawskiego (Dariusz Piechota), Marię Kuncewiczową i jej sentyment do Kazimierza Dolnego (Janina Szcześniak), Janusza Olczaka (Dariusz Trześniowski), Marię Bechczyc-Rudnicką i jej zafascynowanie teatrem (Alina Kochańczyk), Jerzego Kaczorowskiego i jego jedyną wydaną po-

wieści *Zamek* (D. Trześniowski), Jerzego Krzysztonia (Aleksandra Zińczuk). Zaskakujące jest umieszczenie artykułu o Irenie Sławińskiej, która była wykładowcą Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, znawcą teatru, teoretykiem literatury. Agata Skała w swoim szkicu skoncentrowała się na analizie autobiografii Ireny Sławińskiej – *Szlakami moich wód*, którą publikowano dwukrotnie (1998, 2004).

Druga część publikacji jest poświęcona liryce. Zamieszczono dwie sylwetki wybitnych poetów, którym przyszło opuścić kraj i Lubelszczyznę, mieszkać i tworzyć na obczyźnie: Józefa Łobodowskiego przedstawiła Elżbieta Dutka, a Wacława Iwaniuka - Anna Kalinowska. Ta sama autorka przybliżyła postać Wacława Mrozowskiego, który zawsze pozostanie poetą Chełma i Lubelszczyzny, mimo że powojenne losy związał z innymi rejonami kraju. Ostatni szkic tomu Elżbieta Flis poświęciła Marii Emilii Józefackiej i jej wczesnej poezji.

W książce zamieszczono także rysunki Adama Lerue ilustrujące Lublin połowy XIX w.

Władysław Goral : błogosławiony biskup i męczennik (1898-1945) : wybrane aspekty życia, posługi, nauczania i męczeństwa / red. Cezary Taracha. - Lublin : Gaudium, 2006. - 238, [1] s., [20] s. tabl. : faks., fot. (w tym kolor.) ; 21 cm

Spis treści także hiszp. - Streszcz. hiszp.

ISBN 83-89659-65-4. – ISBN 978-83-89659-65-1

W Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II zorganizowano sympozjum naukowe pt. “Błogosławiony Władysław Goral, biskup lubelski i męczennik (1898-1945)”. Było to pierwsze tego typu upamiętnienie postaci Męczennika. Udział w nim wzięli historycy, historycy Kościoła, teologowie, prawnicy z ośrodków naukowych Lublina, Włocławka, Warszawy. Sympozjum potraktowano jako wstęp do opracowania całościowej biografii biskupa W. Goral, jako początek do zgłębienia jego nauczania. Wygłoszone referaty i komunikaty zostały zamieszczone w niniejszej publikacji.

Tło historyczne nakreślił Janusz Latoch. Rodzinie Goralów, przodkom biskupa, poświęcili uwagę Tomasz Świdorski i Jacek Chachaj. Zagadnienia związane z posługą W. Goral, jako biskupa lubelskiego, omówili: Marta Matysek, Jarosław Popławski (duchowa sylwetka), Stanisław Olczak (biskup wobec Akcji Katolickiej), Marek Bochniak (biskup wobec środowiska organistów). Nauczaniu biskupa poświęcili referaty Adam Redzik i Cezary Taracha.

O męczeńskiej śmierci biskupa Władysława Goral napisał Józef Maciąg, a Henryk Misztal przedstawił męczeństwo w kontekście procesu beatyfikacyjnego. Tomasz Kaczmarek zapoznał czytelnika ze 108 błogosławionymi męczennikami, którzy zginęli w czasie II wojny światowej.

W publikacji zamieszczono zdjęcia Władysława Goral i jego krewnych, faksymilia dokumentów obozowych oraz barwne fotografie z sympozjum oraz I Zjazdu Rodziny Goralów, który odbył się w lipcu 2006 r. w Lublinie.

Wobec komunizmu : materiały z sesji naukowej pt. „Lubelskie i południowe Podlasie wobec komunizmu 1918-1989”, Radzyń Podlaski, 2 IX 2005 / pod red. Dariusza Magiera. - Radzyń Podlaski : Radzyńskie Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych. Instytut Badawczy „Libra”, 2006. - 267 s. : mapy, tab. ; 24 cm. – (Biblioteka Wschodniego Roczника ; Nr 2)

ISBN 83-921446-6-X

Zawiera: Kolaboracja z bolszewikami w regionie białskopodlaskim w sierpniu 1920 roku - skala, motywy, konsekwencje / D. Magier; Duchowieństwo diecezji podlaskiej wobec komunizmu w okresie dwudziestolecia międzywojennego / Łukasz R. Węda; Walki Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Polesie” z Armią Czerwoną na Lubelszczyźnie we wrześniu 1939 roku / Marcin Paluch; Jak w podbitym kraju : raporty starostów o zachowaniu czerwonoarmistów na Lubelszczyźnie i Podlasiu w latach 1944-1947 / Waldemar W. Bednarski; Działalność XII Komendy Okręgu Narodowych Sił Zbrojnych na Południowym Podlasiu w latach 1944-1947 / Wiesław Charczuk; Rozpracowanie struktur konspiracyjnych AK-WiN na przykładzie działań operacyjnych WUBP w Lublinie w latach 1944-1956 / Jarosław Kopiński; Propaganda komunistyczna przed referendum i wyborami do Sejmu Ustawodawczego na Lubelszczyźnie 1946-1947 : kampanie propagandowe w „Sztandarze Ludu” / Grzegorz Joniec; Postawy mieszkańców wsi lubelskiej wobec komunistów i komunizmu w kontekście przemian w rolnictwie po II wojnie światowej / Mariusz D. Bednarski; Lipcowe strajki 1980 roku w północno-wschodniej Lubelszczyźnie : Radzyński Oddział NSZZ „Solidarność” na tle funkcjonowania Regionu Środkowo-Wschodniego w latach 1980-1981 / Marcin Dąbrowski.

Wolska, Halina. Biblioteczka Lubelskiego Towarzystwa Miłośników Książki / Halina Wolska. - Lublin : LTMK, 2006. - 46 s., [4] s. tabl. : portr. ; 17 cm. - (Biblioteczka Lubelskiego Towarzystwa Miłośników Książki ; nr 100)
U góry s. tyt.: Lubelskie Towarzystwo Miłośników Książki 1926-2006

Druk bibliofilski wydany z okazji osiemdziesięciolecia Lubelskiego Towarzystwa Miłośników Książki (1926-2006). Jednym z celów statutowych Towarzystwa jest prowadzenie działalności edytorskiej. Książeczka stanowi spis bibliograficzny dokumentów opublikowanych, na przestrzeni osiemdziesięciu lat, w ramach serii wydawniczej „Biblioteczka Lubelskiego Towarzystwa Miłośników Książki”.

Opisy bibliograficzne sporządzono z autopsji, ułożono je według chronologii wydawniczej, a w obrębie roku uszeregowano wg numeracji w ramach serii. Spośród osób odpowiedzialnych za powstanie dokumentów zostali uwzględnieni tylko autorzy i instytucje sprawcze, ale także twórcy opracowania graficznego, typograficznego, redaktorzy techniczni, ze względu na ich znaczny wkład przy opracowaniu druków bibliofilskich.

Wartość informacyjną publikacji podkreślają adnotacje dołączone do każdego opisu bibliograficznego. Podano w nich informacje o treści dokumentu oraz ciekawostki o okolicznościach publikacji i przeznaczeniu druku.

W tomiku zamieszczono spis członków LTMK wg stanu na maj 2006 r. oraz portrety kolejnych prezesów Towarzystwa: ks. Ludwika Zalewskiego (prezes w latach 1926-1952), Stefana Wojciechowskiego (prezes w latach 1965-1980), Henryka Gawareckiego (prezes w latach 1980-1989), Jana Gurby (prezes od 1990 r).

ROK HIERONIMA ŁOPACIŃSKIEGO W PUBLIKACJACH

Bieleń, Zdzisław. Hieronim Łopaciński 1860-1906 / [tekst i red. Zdzisław Bieleń]. - Lublin : TBP im. Hieronima Łopacińskiego, 2006. - 30, [1] s. : faks., fot., portr. ; 16 x 21 cm. - (Wydawnictwa Towarzystwa Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie ; nr 3)
ISBN 83-86361-11-5

W roku 2006 przypadła 100. rocznica śmierci Hieronima Łopacińskiego, dlatego władze miasta Lublina ogłosiły ten rok Rokiem Łopacińskiego. Publikacja wpisuje się w obchody jubileuszu. Została wydana w formie folderu. Skierowano ją do mieszkańców Lublina, szczególnie do młodzieży. Autor chciał przybliżyć sylwetkę H. Łopacińskiego, jego dokonania naukowe, dorobek piśmienniczy, inicjatywy zmierzające do rozbudzenia ruchu umysłowego w Lublinie.

Folder podzielono na dwie części. Pierwsza to biogram Łopacińskiego, wzbogacony jego portretami i karykaturą. Zaslugi Łopacińskiego dla nauki i kultury regionu i kraju są przedstawione w przystępnej formie. Drugą część publikacji stanowi bogaty materiał ilustracyjny: faksymilia dokumentów, artykułów z czasopism, fotografie ówczesnego Kalisza i Lublina, plan miasta Lublina.

Folder wydano w interesującej szacie graficznej.

Hieronim Łopaciński : epoka, ludzie, region : materiały z konferencji naukowej, Lublin, 19-20 września 2006 r. / pod red. Zdzisława Bielenia ; Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego. - Lublin : WBP, 2006. - 257 s. ; 24 cm

ISBN 83-86361-09-3

Jedno z kilku wydawnictw przygotowanych z okazji Roku Hieronima Łopacińskiego. Stanowi pokłosie konferencji naukowej, zorganizowanej w setną rocznicę śmierci patrona Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej. Wystąpienia podzielono na grupy tematyczne tak, aby ukazać Hieronima Łopacińskiego i jego osiągnięcia naukowe na tle Królestwa Polskiego i miasta Lublina.

Jerzy Starnawski przedstawił życie naukowe Królestwa Polskiego, zwracając szczególną uwagę na rolę Warszawy jako ośrodka rozwoju nauki. Wiesław Śladkowski zaprezentował Lublin w czasach Łopacińskiego i najważniejsze inicjatywy naukowe i kulturalne. Zygmunt Mańkowski nakreślił obraz społeczność Lublina przełomu XIX i XX w., a Albin Koprucki ukazał społeczną aktywność ziemianek regionu lubelskiego. Jan Lewandowski zajął się latami I wojny światowej i Lublinem jako ośrodkiem życia politycznego. Bronisław Mikulec przedstawił zasługi rodziny Vetterów w dziedzinie gospodarczej i społeczno-filantropijnej. Stanisław Fita prześledził rolę wychowanków Szkoły Głównej Warszawskiej w kulturze Lublina i regionu. Halina Pelcowa zaprezentowała obraz Lubelszczyzny utrwalaony na łamach geograficzno-etnograficznego czasopisma "Wisła", wydawanego w Warszawie w latach 1887-1905. Piotr Dymmel opowiedział o archiwalnych tradycjach Lublina w XIX i początkach XX wieku.

Drugi blok tematyczny konferencji i publikacji stanowią referaty poświęcone zagadnieniom bibliologicznym. Magdalena Kwiatkowska analizuje korespondencję Hieronima Łopacińskiego jako źródło do badań ruchu wydawniczego w Polsce. Grażyna Piechota omawia historię zasobu starodruków Biblioteki im. Hieronima Łopacińskiego. Ewa Hadrian przeanalizowała pod względem tematycznym księgozbiór patrona WBP, scharakteryzowała zasoby literatury pięknej w nim zawarte. Grażyna Jakimińska skupiła się na zasługach Łopacińskiego dla rozwoju Muzeum Lubelskiego. Adrian Uljasz przedstawił Łopacińskiego jako bibliofila, bibliografa i bibliotekarza. Tematykę bibliograficzną również poruszają w referacie Monika Krzywicka i Alicja Matczuk. Zainteresowania naukowe Łopacińskiego w dziedzinie historii i archeologii scharakteryzowali Ryszard Szczygieł i Jan Gurba. Natomiast upowszechnianie wiedzy bibliotekarskiej omawia Jadwiga Konieczna.

Do wątków biograficznych wraca Agata Walczak-Niewiadomska, przy-

pominając Kalisz i jego mieszkańców w życiu Hieronima Łopacińskiego. Józef Kus charakteryzuje materiały do biografii "Lublinianina z wyboru" zgromadzone w Archiwum Państwowym w Lublinie. Mariola Augustyniak stara się odnieść sylwetkę H. Łopacińskiego do współczesnego wizerunku bibliotekarza.

Uljasz, Adrian. Hieronim Łopaciński 1860-1906 : człowiek, dzieło, pamięć / Adrian Uljasz ; Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego. - Lublin : WBP, 2006. - 393 s. : faks., fot., portr. ; 25 cm

Bibliogr. s. 351-372

ISBN 83-86361-12-3

Jest to pierwsza pełna biografia patrona Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Lublinie. Wydano ją w setną rocznicę śmierci Hieronima Łopacińskiego, który był uczonym, nauczycielem gimnazjum lubelskiego oraz "Lublinianinem z wyboru i zasług".

Monografia składa się z sześciu rozdziałów. Pierwszy przedstawia życiorys Łopacińskiego, jego rodziców oraz dalszych krewnych. Kolejne rozdziały charakteryzują Łopacińskiego jako językoznawcę, badacza historii literatury, historyka, archeologa i historyka sztuki oraz znawcę kultury ludowej. W ostatnim rozdziale są omówione przejawy pamięci o Hieronimie Łopacińskim, np. wspomnienia, cytowania w pracach naukowych i bibliografiach, okolicznościowe publikacje itp.

Bibliografia załącznikowa liczy ponad dwadzieścia stron i świadczy o wnikliwości przeprowadzonych badań. Dopelnienie stanowią liczne, czarno-białe fotografie i faksymilia oraz indeks osobowy.